

Meeqqat atuarfianni qanoq ililluni eqqumiitsuliornermik atuartitsineramik siuarsaanerup meeqqat atuarfiannik soqutiginarnerulersitsillunilu atuartut piginnaasaannik qaffassaasinnaanera kiisalu angusanik pitsaanerulersitsisinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq. Taamattaaq qanoq ililluni eqqumiitsuliornermik ingerlataqartut atuartitsinerami annertunerusumik atorneqarsinnaanerat ilanngullugu.

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut siunnersuuteqartoq siunnersuutaanut pingaaruteqartumut qujassuteqarfigivaat taamatullu meeqqat atuarfianni eqqumiitsuliornermik kultureqarnermillu atuartitsinerup nukittorsarneqarnissaanik siunnersuutaata pingaaruteqarnera akuersaarlugu. Meeqqat atuarfianni eqqumiitsuliornikkut kultureqarnermilu suliaasartut tapersersornerisigut taamaallaat ilinniagaqarnermik tunniusimaffiusumik pissanganartumillu pilersitsisannilagut, aammali atuartup nammineq kinaassutsiminik, kulturiminik inuiaqatigiinnillu inuuffigisaminik misissuinissaanut tunngavissisarpugut.

Meeqqat atuarfiat pillugu inatsimmi § 2, imm. 5, naapertorlugu meeqqat atuarfiat atuartup inuiaqatigiinni kinaassusaata, kulturiata pingaartitaasalu siuarsarnissaannut kiisalu demokratiskiusumik eqqarsartaaseqarnermik aallarniutaasumik ilisarisaqarnissaannut annertuumik pingaaruteqarpoq. Naalakkersuisut eqqumiitsuliornerup kulturillu suliniutip taassuma pingaarutilittut ilagingai akuersaarpaat.

Soorlu siunnersuuteqartup oqallisissiamini allakkaa, meeqqat atuarfianni eqqumiitsuliornerup kulturimillu atuartitsinerup nukittorsarneqarnissaa inatsisini periarfissaareerpoq. Meeqqat atuarfiat pillugu inatsit naapertorlugu kommuunit ilikkagassatut anguniagassat, meeqqat pisariaqartitaat najukkaminnilu nukit atorsinnaasatik aallaavigalugit atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsissutinilu qanitariissuni tiiminik atugassanik aalajangersaasinnaatitaapput. Aalajangersagaq taanna eqqumiitsuliornermi atuartitsinermut aamma atuuppoq, tassami ullumikkut qitiusumik aalajangersakkanik eqqumiitsuliornermi illuliortaasilerinermilu atuartitsissutit siunertaannik ilikkagassatullu anguniagassanik peqarpoq, kommunit atuartitsinerami naammassiniagassaannik. Taamatuttaaq atuartitsineq meeqqat atuarfiat pillugu inatsit naapertorlugu atuartitsissutitut ataasiakkaatut, aammali akimuisumik ingerlanneqartussaavoq, atuartut alloriarfimmi pineqartumi klassinit ataasiakkaaneersut arlaqartuneersullunniit katitikkat sinnerseraattumik hold-ini atuartittarnerisigut, ilikkagassatut anguniagassat naapertorlugit meeqqat ataasiakkaat pisariaqartitaat soqutigisaallu aallaavigalugit. Periarfissat tamakkua eqqumiitsuliornerup kulturillu atuartitsinerami salliutinneqarsinnaanerat periarfissaqartilerpaat, atuartullu sulianik pikialaartitsiffiusunik amerlasuunik suliaqarnissaannut periarfissillugit.

Taakkununga malitsigitillugu pingaarutilittut oqaatigineqassaaq, assersuutigalugu atuartitsinermi eqqumiitsuliornermik ingerlatsisunik atuartitsisoqarneq atuartut ilikkagaqarniarnerannik pisuunngortitsinerusinnaammat. Eqqumiitsuliornermik ingerlataqartut immikkuullarissumik ilisimasaqarnertik piviusumillu misilittagaqarnertik klassimi atuartitsinermut eqquttarpaat, uummaarissumik isumalimmillu atuartitsinermik atuartitsiffiusumillu pilersitseqataasinnaasumik.

Taamaattoq Naalakkersuisut suliniutit pineqartut atuutsilerneqarneranni unammillernartut pilersinnaasut aamma akuersarpaat. Pingaartuuvoq qularnaassallugu atuartut tamarmik atuartitsinermik assigiinngissitaaqisumik pissarsiffiusumillu periarfissinneqarnissaat.

Tamatumunngalu peqatigitillugu pingaartutut erseqqissarneqassaaq meeqqat atuarfiat kommuunit suliassarimmassuk, ullumikkullu kommuunit soorlu tiimit atuartitsissutillu agguataarnissaannut pilersaarutitut, minnerunngitsumillu atuartuutimik pisariaqartitaat piginnaanereriigaallu aammalu minnerunngitsumik najukkaminni periarfissatik nukissaqarniarnertillu aallaavigalugit atuartitsinissamut pilersaarutitut aalajangersaasuullutik akisussaasuupput. Taamatuttaaq pingaartutut erseqqissaatigineqassaaq, kommuunit meeqqat atuarfiat pillugu inatsit naapertorlugu namminneerlutik akuleruffigineqaratik atorfinitsitsisarneq pisinnaatitaaffigimmassuk, taamaattumillu atuartitsisut, eqqumiitsuliornermik ingerlataqartut immikkut pikkoriffimminnik atuartitsinermik pisuunngortitsinnaasut ilanngullugit, kiffaanngissuseqarlutik pisussaaffeqarlutillu atorfinitsissinnaallugit. Inuit immikkut piginnaasallit atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsinermik ingerlatsisussatut atorfinitsinnissaannut periarfissaq meeqqat atuarfiat pillugu inatsimmi periarfissaareerpoq (tak. §35 imm. 2).

Ataatsimut isigalugu Naalakkersuisut atuartunut tamanut inuiaqatigiinnullu tamanut iluaqutaasumik meeqqat atuarfianni eqqumiitsuliornerup kulturillu qanoq siuarsarneqarnissaannik oqallinnissaq qilanaarivaat.